

פרשת אחרי – חמישי

(ח) וְאֵלֶּהָם תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ ח וְלַהּוֹן תִּימַר גָּבֵר מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר אֲשֶׁר־יָגוּר בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר יַעֲלֶה עִלָּה אוֹיְבוֹכָה:

רש"י < אֲשֶׁר־יַעֲלֶה עִלָּה: לְחַיֵּב עַל הַמִּקְטִיר אִיבֹרִים בַּחוּץ [עֵין בְּרֵא"ם] כְּשׁוֹחֵט בַּחוּץ, שָׁאֵם שָׁחַט אֶחָד וְהַעֲלָה חֲבֵרוֹ, שְׁנִיָּהּן חֲבִיבִין (ת"כ, חולין קט):

(ט) וְאֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יִבְיָאֻנוּ לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ לַיהוָה וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מֵעַמּוֹ:

רש"י < וְנִכְרַת: זָרַעוּ נִכְרַת וַיָּמִיו נִכְרַתִּין:

(י) וְאִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר יֹאכַל כָּל־דָּם וְנָתַתִּי פָנָי בְּנַפְשׁוֹ הָאֹכֶלֶת אֶת־הַדָּם וְהִכְרַתִּי אוֹתוֹ מִקֶּרֶב עַמּוֹ:

רש"י < כָּל־דָּם: לִפִּי שְׁנֵאֲמַר: "בְּנַפְשׁ יִכְפֹּר", יָכוֹל, לֹא יִהְיֶה חַיֵּב אֲלֹא עַל דָּם הַמִּקְדָּשִׁים תִּלְמוּד לומר: "כָּל־דָּם". וְנָתַתִּי פָנָי: (ת"כ) פָּנָאִי שְׁלִי פוֹנֶה אֲנִי מִכָּל עֶסְקִי וְעוֹסֵק בוֹ:

(יא) כִּי נֶפֶשׁ הַבָּשָׂר בַּדָּם הוּא וְאֲנִי נָתַתִּיו לָכֶם עַל־הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי־הַדָּם הוּא בְּנַפְשׁוֹ יִכְפֹּר:

רש"י < כִּי נֶפֶשׁ הַבָּשָׂר: שֶׁל כָּל בְּרִיָּה, בַּדָּם הִיא תְלוּיָה, וּלְפִיכֵךְ נָתַתִּיו לְכַפֵּר עַל נֶפֶשׁ הָאָדָם; תָּבֵא נֶפֶשׁ וְתִכְפֹּר עַל הַנֶּפֶשׁ:

(יב) עַל־כֵּן אִמַּרְתִּי לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל־נֶפֶשׁ מִכֶּם לֹא־תֹאכַל דָּם וְהַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם לֹא־יֹאכַל דָּם:

רש"י < כָּל־נֶפֶשׁ מִכֶּם: לְהַזְהִיר גְּדוּלִים עַל הַקִּטְנִים:

(יג) וְאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר יֵצֵא צִיד חַיָּה אוֹ־עוֹף אֲשֶׁר יֹאכַל וְשָׁפַךְ אֶת־דָּמּוֹ וְכִסְהוּ בַעֲפָר:

רש"י < אֲשֶׁר יֵצֵא: אֵין לִי אֲלֹא צִיד, אוֹזֵין וְתִרְנַגּוּלִין, מִנֵּין? תִּלְמוּד לומר: "צִיד", מִכָּל מְקוֹם. אִם כֵּן, לָמָּה נֶאֱמַר: "אֲשֶׁר יֵצֵא"? שֶׁלֹּא יֹאכַל בָּשָׂר, אֲלֹא בְּהִזְמִנָּה זֹאת: אֲשֶׁר יֹאכַל: פָּרַט לְטִמְאִים:

(יד) כִּי־נֶפֶשׁ כָּל־בָּשָׂר דָּמּוֹ בְּנַפְשׁוֹ הוּא וְאִמַּר לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל דָּם כָּל־בָּשָׂר לֹא תֹאכְלוּ כִּי נֶפֶשׁ כָּל־בָּשָׂר דָּמּוֹ הוּא כָּל־אֹכְלֹיו יִכְרַת:

רש"י < דָּמּוֹ בְּנַפְשׁוֹ הוּא: דָּמּוֹ הוּא לוֹ בְּמִקּוֹם הַנֶּפֶשׁ, שֶׁהַנֶּפֶשׁ תְלוּיָה בוֹ. כִּי־נֶפֶשׁ כָּל־בָּשָׂר דָּמּוֹ הוּא: הַנֶּפֶשׁ הִיא הַדָּם. 'דָּם'ו'בָּשָׂר'לְשׁוֹן זָכָר. 'נֶפֶשׁ'לְשׁוֹן נִקְבָּה:

(טו) וְכָל־נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל נִבְלָה וְטֶרֶף בְּאֶזְרַח וּבְגֵר וּכְבָשׁ בְּגִדָיו וְרִחֵץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעֶרֶב וְטָהָר:

רש"י < אֲשֶׁר תֹּאכַל נִבְלָה וְטֶרֶף: בְּנִבְלַת עוֹף טָהוֹר דְּבַר הַכְּתוּב, שְׁאִין לָהּ טָמְאָה אֲלֹא בִשְׁעָה שֶׁנִּבְלַעַת בְּבֵית הַבְּלִיעָה; וְלִמְדֵךְ כֹּאן, שֶׁמִּטְמָאָה בְּאִכְלִתָּהּ וְאִינָה מִטְמָאָה בְּמַעֵ, ו"טֶרֶף"הָ הָאִמּוּרָה כֹּאן, לֹא נִכְתְּבָה אֲלֹא לְדַרְשׁ. וְכֵן שְׁנִינּוּ: יָכוֹל, תִּהְיֶה נִבְלַת עוֹף טָמֵא מִטְמָאָה בְּבֵית הַבְּלִיעָה? תִּלְמוּד לומר "טֶרֶף"הָ – מִי שֵׁישׁ בְּמִינוֹ טֶרֶף, יֵצֵא עוֹף טָמֵא, שְׁאִין בְּמִינוֹ טֶרֶף:

(טז) וְאִם לֹא יִכְבֹּשׁוּ וּבָשָׂרוּ לֹא יִרְחֹץ וְנִשְׂא עֹנּוֹ:

רש"י < וְנִשְׂא עֹנּוֹ: אִם יֹאכַל קֹדֶשׁ, אוֹ יִכְנֹס לְמִקְדָּשׁ, חַיֵּב עַל טָמְאָה זוֹ כָּכָל שְׂאֵר טָמְאוֹת. וּבָשָׂרוּ לֹא יִרְחֹץ וְנִשְׂא עֹנּוֹ: עַל רַחֲצִית גּוֹפּוֹ, עֲנוּשׁ כָּרַת, וְעַל כָּבוֹס בְּגָדִים בְּמַלְקוֹת:

(יז) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

(יח) דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

רש"י < אֲנִי ה'אֱלֹהֵיכֶם: אֲנִי הוּא שְׁאִמַּרְתִּי בְּסִינִי (שְׁמוֹת, כ): "אֲנֹכִי ה'אֱלֹהֶיךָ", וְקִבַּלְתֶּם עֲלֵיכֶם מַלְכוּתִי, מַעֲתָה קִבְּלוּ גִזְרוֹתַי. רַבִּי אוֹמַר: גְּלוּי וַיְדוּעַ לְפָנָיו שְׁסוּפֵן לְנִתֵּק בַּעֲרִיּוֹת בִּימֵי עֶזְרָא, לְפִיכֵךְ בָּא עֲלֵיהֶם בְּגִזְרָה: "אֲנִי ה'אֱלֹהֵיכֶם" – דָּעוּ מִי גּוֹזֵר עֲלֵיכֶם, דִּין לְהַפְרַע וְנֶאֱמַן לְשֹׁלֵם שָׂכָר:

(יט) כַּמַּעֲשֶׂה אֶרֶץ־מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבְּתֶם־בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ וּכַמַּעֲשֶׂה אֶרֶץ־כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנֹכִי מְבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבַחֲקֵיתֶהֶם לֹא תִלְכוּ:

רש"י < כַּמַּעֲשֶׂה אֶרֶץ־מִצְרַיִם: (ת"כ) מִגִּיד שֶׁמַּעֲשִׂיהֶם שֶׁל מִצְרַיִם וְשֶׁל כְּנַעֲנִים מְקַלְקָלִים מְכַלֵּה־הָאֻמוֹת, וְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁיִּשְׁבּוּ בוֹ יִשְׂרָאֵל מְקַלְקָל מִן הַכָּל. אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה: מִגִּיד שְׁאוֹתֶן עִמָּמִין שֶׁכָּבְשׁוּ יִשְׂרָאֵל מְקַלְקָלִים יוֹתֵר מִכָּלם. וּבַחֲקֵיתֶהֶם לֹא תִלְכוּ: מִה הַנִּיחַ הַכְּתוּב שֶׁלֹּא אָמַר? אֲלֹא אֵלּוֹ נִימוּסוֹת שֶׁלָּהֶן, דְּבָרִים הַחֲקוּקִין לָהֶם, כְּגוֹן טִרְטִיאוֹת וְאַצְטִידִיאוֹת. רַבִּי מֵאִיר אוֹמַר: אֵלּוֹ דְרָכֵי הָאֻמוֹרִי שֶׁמָּנו חֲכָמִים:

(כ) אֶת־מִשְׁפָּטֵי תַעֲשׂוּ וְאֶת־חֻקֵּי תִשְׁמְרוּ וְהָיָה בָהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

רש"י < אֶת־מִשְׁפָּטֵי תַעֲשׂוּ: אֵלּוֹ דְּבָרִים הָאֻמוֹרִים בַּתּוֹרָה בְּמִשְׁפָּט, שְׁאֵלּוֹ לֹא נֶאֱמַרו, הָיָה כְּדָאִי לְאֶמְרֵן. וְאֶת־חֻקֵּי תִשְׁמְרוּ: דְּבָרִים שֶׁהֵם גִּזְרַת הַמֶּלֶךְ, שֶׁיִּצָּר הָרַע מִשִּׁיב עֲלֵיהֶם: 'לָמָּה לָנוּ לְשִׁמְרֵן?!'וְאֻמוֹת הָעוֹלָם מְשִׁיבִין עֲלֵיהֶן, כְּגוֹן: אֲכִילַת חֲזִיר וּלְבִישַׁת שַׁעֲטָנִי וְטָהֳרַת מִי חֲטָאָה, לָכֵךְ נֶאֱמַר: "אֲנִי ה'", גִּזְרֵתִי עֲלֵיכֶם, אִי אַתֶּם רָשָׁאִים לְהַפְטֹר! לָלֶכֶת בָּהֶם: אֵל תִּפְטֹר מִתּוֹכֶם, שֶׁלֹּא תֹאמַר: לְמַדְתִּי חֻכְמַת יִשְׂרָאֵל, אֵלָּךְ וְאַלְמַד חֻכְמַת הָאֻמוֹת:

(כא) וְשִׁמְרַתֶּם אֶת־חֻקֵּי וְאֶת־מִשְׁפָּטֵי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתְּם הָאָדָם וְחֵי בָהֶם אֲנִי יְהוָה:

רש"י < וְשִׁמְרַתֶּם אֶת־חֻקֵּי: לְרִבּוֹת שְׂאֵר דְּקוּדוּקֵי הַפְּרָשָׁה, שֶׁלֹּא פָּרַט הַכְּתוּב בָּהֶם (ת"כ). דְּבַר אַחֵר: לְתַן שְׁמִירָה וְעֲשִׂיָּה לְחֻקִּים. וְשְׁמִירָה וְעֲשִׂיָּה לְמִשְׁפָּטִים, לִפִּי שֶׁלֹּא נָתַן אֲלֹא עֲשִׂיָּה לְמִשְׁפָּטִים וְשְׁמִירָה לְחֻקִּים. וְחֵי בָהֶם: לְעוֹלָם הַבָּא, שָׁאֵם תֹּאמַר בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְהִלֵּא סוּפוֹ הוּא מֵת! אֲנִי ה': נֶאֱמַן לְשֹׁלֵם שָׂכָר.

ח וְלַהּוֹן תִּימַר גָּבֵר מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר אֲשֶׁר־יָגוּר בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר יַעֲלֶה עִלָּה אוֹיְבוֹכָה: